

KULTUR

Hans bilder ville vært uinteressante i de fleste andre kunstneres hender

Aldri har spørsmålet «Hva er et bilde?» vært mer komplisert å svare på enn nå. Har Mikkel McAlinden svaret?

For Dagsavisens anmelder er «Mary Celeste, Våler» (2021) hovedbildet i Mikkel McAlindens utstilling i Galleri K. Han er glad i store formater. Dette måler 150 x 205 centimeter. (Mikkel McAlinden)

Av Lars Elton

08/09/2021 06:00

KUNST

Mikkel McAlinden

«Changes in the Script»

Galleri K, Oslo

Bildemanipulering, falske videoer og ansiktsgjenkjenning: Foto- og filmmediet er ikke til å stole på lenger. Nettopp derfor er det relevant, men også veldig urettferdig at spørsmålet i ingressen innleder en anmeldelse av fotokunstneren Mikkel McAlindens nyeste utstilling hos Galleri K. Dette er hans åttende utstilling i galleriet. Rekken har gjort ham til en ruvende skikkelse i norsk kunstliv. Han har bevist over tid at han er en av våre dyktigste billedkunstnere. Han er pasjonert opptatt av å lage interessante, og gode bilder av motiver som i bunn og grunn er hverdagslige. Bilder som tåler øyets slitasje. Bilder som i de fleste andre kunstneres hender hadde vært uinteressante.

Grunnen til at det innledende spørsmålet knyttes akkurat til Mikkel McAlindens utstilling, skyldes at han er blant våre fremste, om ikke den absolutt dyktigste brukeren av digital redigeringsteknologi. Hans bilder kan bestå av flere hundre enkelteksponeringer. Han ble tidlig kjent fordi han var ekstremt dyktig til å sy sammen de mange detaljbildene av ett og samme motiv til en fascinerende visuell illusjon.

Mikkel McAlinden er først og fremst en billedmaker. Han har greid å lage interessante bilder av en vissne blomsterbukett, et enslig bjørketre eller fire bilder av et pokerlag der kortene er fanget idet de flyr gjennom luften. Det skyldes, blant annet, at han manipulerer enkeltelementene på en måte som gjør deg usikker på hva det er du ser: Hva er det som skjer med perspektivet?

Ved første blick synes motivene å være ganske normale. Men etter hvert som tiden går oppdager du kanskje at det er noe «galt» med bildet. At ting ikke er som du forventer å se dem i virkeligheten. For eksempel kunne han tidligere plassere fokus både på trær i forgrunnen og bakgrunnen, mens trær i mellomgrunnen var uskarpe.

Mikkel McAlindens utstilling i Galleri K teller både små og store formater. Til venstre «Nordre Piperen» (2020) som måler 128 x 300 centimeter. (Mikkel McAlinden)

I denne utstillingen er det et bilde av en kjøkkenhylle med gamle gjenstander, kalt «Trade Winds». Bildet er nesten litt kjedelig i all sin nostalgiske normalitet. Men ser du etter vil du oppdage at bildet ikke har et vanlig perspektiv. Normalt vil kameraets posisjon gjøre at gjenstandene ute på kantene fremstår i et annet perspektiv enn dem som står midt på hyllen. Slik er det ikke her. Bildet er satt sammen av rundt 150 enkeltopptak, og hver eneste gjenstand er fotografert absolutt forfra. Normalt ville de vært sett litt fra siden, litt ovenfra eller nedenfra.

Manipulering av bilder er blitt dagligdags. Vi bruker og forholder oss til filtre og effekter i ulike bildeprogrammer og på sosiale medier med den største letthet. Vi tror det er morsomt. Men i den andre enden av skalaen gir bildemanipulering grunn til frykt. Ansiktsgjenkjenning brukes aktivt i (politisk) overvåking. Generering av falske fotografier og videoer, såkalte «deepfakes», er verktøy som i sin ytterste konsekvens truer demokratiet og ytringsfriheten. Det er blitt mulig, om ikke enkelt, å lage filmer av politikere eller vanlige mennesker der datateknologien setter sammen bilder og lyd slik at de sier og gjør ting de aldri har sagt eller gjort.

Bildet av laboratoriefrakkene, «White Coats» (2017) til høyre. (Mikkel McAlinden)

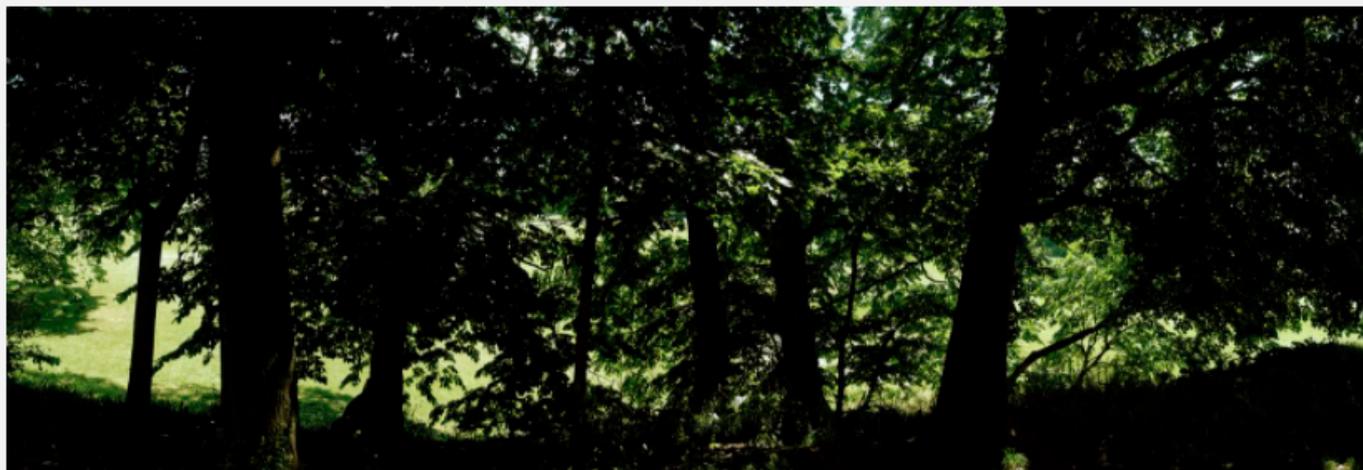
I slike sammenhenger er det viktig at vi oppøver vår kritiske sans og utøver kildekritikk. At vi lærer oss å bli oppmerksomme på hvor sannheten finnes i et bilde eller en film. Mikkel McAlinden har i en årrekke bidratt til å øve opp denne sansen.

Etter hvert som Mikkel McAlinden (født 1963) har perfeksjonert sin tekniske dyktighet, er det å demonstrere den blitt mindre viktig. Hans oppmerksomhet har alltid vært på det å lage gode bilder. Med tiden er det blitt enda viktigere. Derfor er det for lengst blitt relativt uinteressant å lete etter spissfindighetene som avslører hvor dyktig han er. Han er blitt en billedmaker som spiller på subtile detaljer.

Det er helheten som fascinerer. Men det er i detaljene du finner sannheten om de små tingene som utgjør en forskjell. Som de mange laboratoriefrakkene på en knaggrekke som alle er fotografert med samme direkte vinkel. Slik kan de tolkes som et uttrykk for demokrati. Eller bildet med den overraskende tittelen «Mary Celeste, Våler», av et forfallent kjøkken i et forlatt hus fra det samme området som Marianne Heske fant sitt «House of Commons», som hun plasserte foran Stortinget i 2015.

Du kan lete etter små forskyvninger i perspektiv. Men det som gjør bildet spesielt interessant er små detaljer, som at det ligger snø på kjøkkenbenken og henger en istapp på håndtaket – samtidig som det er sterk sol og varmegradene tydeligvis er på vei. Eller det mystiske i at det kan se ut som det vokser en sopp inne i skapet, i mørket bak en smal sprekk. Det krever ekstra årvåkenhet å oppdage den. Den blir et mysterium (er det virkelig en sopp?), akkurat som spøkelsesskipet tittelen refererer til: Hvem er det som har bodd her? Hvorfor har huset forfalt? Hva er historien bak?

Utstillingen har tre store panoramabilder av trær i ulike skoger. De er fascinerende på hver sin måte. Kunstneren bruker små detaljer til å bygge spenning. Ting som gjør at blikket blir hengende ved bildet. Du kan snu ordtaket: Han ser skogen for bare trær. Mikkel McAlinden bruker manipulasjon på en god måte.

«The Park» er ett av tre store skogsbilder i Mikkel McAlindens utstilling i Galleri K. (Mikkel McAlinden)